

Kostendekkende griffierechten

‘NEEN!’ tegen wetsontwerp

Wat zou de invoering van de kostendekkende griffierechten betekenen?

We vroegen het enkele rechtzoekenden. Advocaten gaan ervoor de barricaden op.

WILD WES I ONRECHTVAA JRGER BLIJFT VAKER ET DOODI EEM ZITTE

Sabine Droogleever Fortuyn

Advocaten zijn het met elkaar eens: het kabinetsvoornemen om het griffierechtenstelsel kostendekkend te maken ‘is strijdig met het vastgelegde recht op een toegankelijke rechter’. On- en minvermogenen, Jan Modaal, maar ook kapitaalkrachtige particulieren, bedrijven, eigenlijk alles en iedereen worden hier de dupe van, zo klinken de geluiden.

‘Het signaal dat de overheid afgeeft is niet eens: “eigen verantwoordelijkheid eerst”, het is doodleuk de rug van de burgers afdraaien. “Uw recht is úw probleem, zoek het zelf maar uit”, zegt Harm Gelderloos, advocaat en secretaris van de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland.

‘Ik zou geen cassatieprocedure zijn begonnen’

Christine Verschuren* (74) werd in 1994 timeshare houder van een appartement op Curaçao. Gedurende negen weken per

jaar mocht ze er vertoeven. ‘We gingen er met de hele familie naartoe. We hebben ook familieleden op Curaçao. Zij kwamen dan bij ons barbecuen.’ In 2000 ging de erfpachthouder van het appartementenpark failliet. Curatoren droegen het complex over op een ontwikkelaar die de time-sharing-rechten niet erkende. Verschuren spande vervolgens een zaak aan en won deze. Hierop ging de wederpartij in hoger beroep. Dit keer kreeg ze geen gelijk. Verschuren stelde zich op het standpunt dat koop geen huur breekt. Maar volgens het hof was er geen sprake van een huurovereenkomst omdat de zaak niet ‘gedurende een bepaalde tijd’ werd verschaft. De Hoge Raad besliste daarentegen dat ook van een huurovereenkomst mag worden verwacht dat er ‘te eniger tijd een einde aan zal komen en dat deze derhalve een tijdelijk karakter heeft’. Zo kon Verschuren weer negen weken per jaar gebruikmaken van haar timesharing-rechten.

De cassatieprocedure kostte haar destijds 270 euro aan griffierechten. Na invoering van de kostendekkende griffierechten zou ze daar 1.875 euro aan kwijt

geweest zijn. ‘Ik had al zoveel geld in de zaak gestopt. Met die hoge kosten aan griffierechten zou ik geen cassatieprocedure zijn begonnen.’

‘Ik zou me in de schulden steken’

Marjolein de Jong* (42) maakte het na een paar jaar uit met haar vriend. ‘Zijn gedrag werd enorm beïnvloed door zijn alcoholgebruik. Thuis, maar ook op het werk. Na huiselijk geweld heb ik er een punt achter gezet.’ Haar ex-vriend legde zich daar niet bij neer. ‘Hij blijft mij maar bellen en spreekt berichtjes in. Hij stuurt smsjes waarin hij mij en mijn familie uitscheldt en bedreigt. Ten einde raad heeft hij ook met zelfmoord bedreigd.’

Tegen haar ex-vriend heeft De Jong de afgelopen jaren diverse procedures gevoerd. Voor het stalken is hij veroordeeld. Tot het begin van dit jaar ging de zesjarige dochter van De Jong twee keer per maand voor drie dagen naar haar vader. ‘Maar ik kon mijn dochter niet meegeven aan ie-

'HET NEERLEGGEN VAN DE TOTALE REKENING VAN DE RECHTSPRAAK BIJ DE RECHTZOEKENDE, IS ZEER ONGEWENST EN ONRECHTVAARDIG'

Jan Albert Waal,
algemeen directeur
Juridisch Loket

'HET KUNNEN UITOEFENEN VAN JE RECHT IS EEN VERANTWOORDELIJKHEID VAN DE STAAT EN KAN NIET WORDEN GEBRUIKT OM BEGROTINGSPROBLEMEN TE DICHTEN'

John Wisseborn, voorzitter
Koninklijke Beroepsorganisatie
van Gerechtsdeurwaarders

'HOGERE KOSTEN VERGROTEN DE KANS DAT DE BURGER MET ZIJN PROBLEEM BLIJFT ZITTEN OF ANDERE, MISSCHIEN ONGEWENSTE, OPLOSSINGEN ZOEKT'

Peter van den Biggelaar,
directeur Stelsel, Raad voor
Rechtsbijstand

'EIGENRICHTING EN WILD WEST ZIJN NU OOK BUITEN DE FILMZAAL TE ZIEN. THORBECKE ZAL ZICH OMDRAAIEN IN ZIJN GRAF'

Hein Vogel, voorzitter
Vereniging Sociale
Advocatuur Nederland

mand die aan de drank is en zelfmoordgedachten heeft.'

De Jong spande een kort geding aan om de omgangsregeling te beperken en in een bodemprocedure vroeg ze vervolgens om een beschermingsonderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming.

Dit jaar heeft De Jong twee keer 71 euro aan griffierechten betaald. 'Ik verdien 1.600 euro per maand. Als de griffierechten verhoogd zouden zijn, zou ik twee keer 250 euro aan griffierechten kwijt geweest zijn. Ik zou er wel tegenaan hebben gehikt een procedure te beginnen. Maar ja, dan was ik een lening aangegaan. Want het gaat om de veiligheid van mijn kind. Ik zou me in de schulden steken voor haar.'

'Ze duwen je de criminaliteit in'

Na enige tijd een bijstandsuitkering te hebben ontvangen, heeft Brian Doekhi* (49) sinds kort een baan in een magazijn. Per maand verdient hij daar 1.300 euro mee. Van zijn gemeente heeft hij een brief ontvangen waarin staat dat hij, nu hij werkt, per maand 300 euro verplichte ouderbijdrage moet betalen. 'Wat ik aan mijn kinderen betaal, is voldoende. Ik betaal boekengeld, koop kleding en geef geld zodat mijn kinderen kunnen spor-

Actie 'Recht voor Iedereen'

- Advocaten die het oneens zijn met de plannen protesteren op 14 september op het Plein (bij het Binnenhof) in Den Haag.
- De actie 'Recht voor Iedereen' begint om 11.00 en duurt tot 13.00 uur. » Advocaten gaan gekleed in toga. » Tussen 12.00 en 12.30 uur is Ivo Opstelten, Minister van Veiligheid en Justitie, aanwezig. » Het Advocatenorkest, dat eerder het Jaarcongres van de Orde opluisterde, treedt nogmaals op. » Op www.advocatenorde.nl/petitie kunnen tegenstanders van de plannen de petitie tekenen.

ten. Alles bij elkaar komt dat boven de 300 euro per maand uit. Als ik de gemeente per maand 300 euro ouderbijdrage betaal, wordt dat weer verrekend met de uitkering van mijn ex-vrouw. En dan houdt zij geen geld meer over om mijn kinderen iets extra's te geven. Ik sta elke morgen om vijf uur op om te gaan werken. Maar ik vraag mezelf af: waarvoor? Mensen die niet werken houden meer geld over.'

Om het betalen van de verplichte ouderbijdrage aan te vechten, heeft Doekhi een advocaat in de arm genomen. Voor zijn zaak betaalt hij 71 euro griffierechten en de kosten van zijn advocaat. 'Als de griffierechten naar 250 euro verhoogd zouden worden, zou ik er langer over na moeten denken om de procedure aan te

spannen. Politici zeggen: de maatschappij verhardt. Maar het is door het systeem van de overheid dat mensen verharden. Ze duwen je de criminaliteit in.'

Ingeteerd

Volgens Roland Mans, advocaat bestuursrecht bij De Clercq in Leiden, kan er in de rechtspraak beter worden bezuinigd met mediation en reorganisatie. 'Van alle zaken die ik de afgelopen jaren heb doorverwezen naar een mediator, is er slechts één onopgelost gebleven en alsnog naar de rechter gegaan. Mediation kan als ontvankelijkheidsdrempel in het personen- en familierecht, het contracten- en vennootschapsrecht, het arbeidsrecht en zelfs in het bestuursrecht verplicht worden gesteld voorafgaand aan een rechtszaak. En als je de Afdeling bestuursrechtsspraak van de Raad van State, de Centrale Raad van Beroep en het College van Beroep voor het bedrijfsleven samenvoegt tot één gerechtshofsector bestuursrecht, bespaar je enorm op kosten voor faciliteiten, personeel en automatisering.'

Mans denkt dat met de invoering van de kostendekkende griffierechten het aantal kleine bestuursrechtelijke geschillen, zoals een conflict over een bouwvergunning of een handhavingskwestie, zal teruglopen. 'Cliënten zeggen vaak dat het aanspannen van een rechtszaak geen financiële, maar een principiële zaak is. Maar hoe principieel blijft een cliënt als het heel veel pijn doet in zijn portemonnee? Op het ideaal van laagdrempelige toegang tot de rechter, zodat je alle conflicten op een beschaafde manier kunt beslechten, wordt flink ingeteerd. Daar ben ik tegen. En daar trek ik ook mijn toga voor aan om op 14 september mee op het Plein in Den Haag te gaan staan.'

* Vanuit het oogpunt van privacy zijn de namen van de geïnterviewde rechtzoekenden gefingeerd.

Wat zijn de plannen ook alweer?

Het totaalbedrag aan griffierechten moet de kosten van de civiele en bestuursrechtsspraak gaan dekken. Dat levert een bezuiniging op van 240 miljoen euro. Het tarief per zaak is afhankelijk van de instantie, de soort zaak, het financiële belang en het inkomen van de procespartijen. On- en minvermogenenden en middeninkomens (tot 34.700 euro voor alleenstaanden en 47.000 euro per gezin) betalen lagere tarieven, maar kunnen wel worden veroordeeld in de volledige griffiekosten van de wederpartij – ook als die het volle pond betaalt. In bestuurszaken gaat ook de verweerder (de overheid) griffierecht betalen. De mogelijkheid om de griffierechten uit de bijzondere bijstand vergoed te krijgen, komt te vervallen. Het onderscheid tussen natuurlijke en rechtspersonen verdwijnt. De plannen liggen nu ter advisering bij de Raad van State.